

Granskning av arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret

Örebro kommun



Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	Syfte och revisionsfrågor	3
1.3	Ansvariga nämnder och avgränsning.....	3
1.4	Genomförande.....	4
1.5	Revisionskriterier.....	4
2.	Styrningen av arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret	5
2.1	Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har formulerat mål med indirekt koppling till det kommunala aktivitetsansvaret	5
2.2	Verksamheten har utarbetat en handlingsplan och rutiner som styr arbetet.....	5
3.	Roll- och ansvarsfördelning	6
3.1	Arbetsgruppen KAA inom Ung Arena	7
4.	Uppföljning och utvärdering	7
4.1	Uppföljning på individnivå	8
4.2	Uppföljning på övergripande nivå.....	9
5.	Samverkan och samordning	10
5.1	Intern samverkan	10
5.2	Extern samverkan	11
6.	Återrapportering av skolfrånvaro och register	11
6.1	Det förebyggande arbetet	12
6.2	Målgruppen identifieras och fångas upp på olika vis.....	12
6.3	Ung Arena bedriver ett aktivt uppsökande arbete.....	13
7.	Svar på revisionsfrågor.....	14
8.	Källförteckning	15

Sammanfattande bedömning och rekommendationer

EY har på uppdrag av stadsrevisionen i Örebro kommun granskat om gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har säkerställt att arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Vår sammanfattande bedömning är att arbetet i huvudsak bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Arbetsgruppen inom enheten Ung Arena som har utföransvar har utarbetat en handlingsplan och rutiner för arbetet. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har inte antagit handlingsplanen. Nämnden har inte heller formulerat några direkta mål eller uppföljningsbara indikatorer vad gäller arbetet inom det kommunala aktivitetsansvaret.

I granskningen identifieras utvecklingsmöjligheter vad gäller samverkan mellan gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden och grundskolenämnden. Nästan 100 ungdomar faller in under det kommunala aktivitetsansvaret direkt efter avslutad grundskola.

Även om samverkan beskrivs som väl fungerande och att rutiner upprättats kontaktar många gymnasieskolor Ung Arena i ett sent skede, först när eleven avslutat sin utbildning. Här identifieras möjligheter avseende det förebyggande arbetet där gymnasieskolorna i större utsträckning skulle kunna nyttja Ung Arenas kompetens för att motivera eleverna till fortsatta studier.

Mot bakgrund av dessa observationer rekommenderar vi gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden att:

- ▶ Säkerställa en aktiv styrning och uppföljning av arbetet som bedrivs inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret.
- ▶ Stärka det förebyggande arbetet genom utökad samverkan med grundskolenämnden.
- ▶ Stärka det förebyggande arbetet genom att främja samverkan mellan enheten med ansvar för utförandet av det kommunala aktivitetsansvaret och gymnasieskolorna.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Ungdomar utan gymnasieutbildning löper större risk att hamna i utanförskap och i arbetslöshet. Det är därför viktigt att kommunerna gör aktiva insatser för denna grupp, i framförallt att motivera tillbaka dem till utbildning. Ändå visar Skolinspektionens granskningar inom området att många kommuner brister i det så kallade "aktivitetsansvaret".

År 2015 förtydligades skollagen (2010:800) avseende kommunernas ansvar för ungdomar som är folkbokförda i kommunen, som inte har fyllt 20 år och som vare sig genomför eller har genomfört en gymnasieutbildning. Detta ansvar benämns i skollagen som kommunernas aktivitetsansvar.

Av 29 kap. 9 § skollagen framgår att hemkommunen, det vill säga den kommun där en ungdom är folkbokförd, ska erbjuda ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret lämpliga individuella åtgärder. Kommunen ska också dokumentera sina insatser på lämpligt sätt och föra ett register över de ungdomar som omfattas av ansvaret.

Nationala utredningar och undersökningar har visat att det finns brister i kommunernas arbete när det gäller styrning och samordning av aktivitetsansvaret.

I Örebro kommun är det gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden och enheten "Ung arena" som ansvarar och driver för arbetet i enlighet med kommunens aktivitetsansvar.

Stadsrevisionen har mot bakgrund av ovanstående och utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys beslutat att genomföra en granskning avseende hur gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden arbetar med att fullgöra det kommunala aktivitetsansvaret.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har säkerställt att arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Finns ändamålsenliga mål, riktlinjer och handlingsplaner avseende det kommunala aktivitetsansvaret?
- ▶ Finns en tydlig och dokumenterad roll- och ansvarsfördelning avseende det kommunala aktivitetsansvaret och kan den bedömas vara ändamålsenlig?
- ▶ Finns rutiner för regelbunden uppföljning och utvärdering avseende insatser rörande aktivitetsansvaret? Upprättas dokumenterade åtgärdsplaner och insatser vid eventuella brister?
- ▶ Finns tydliga och ändamålsenliga former för samverkan och samordning med övriga nämnder och kommunstyrelsen?
- ▶ Är kraven på återrapportering av skolfrånvaro från alla huvudmän tydliga? Sker återrapportering i tillräckligt god tid för att kunna initiera åtgärder?
- ▶ Finns fungerande och fullständiga register för ungdomar/individer som omfattas av aktivitetsansvaret?

1.3 Ansvariga nämnder och avgränsning

Granskningen avser gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden.

1.4 Genomförande

Granskningen baseras på dokumentstudier och intervjuer. Intervjuade funktioner samt granskade dokument framgår av källförteckningen.

Granskningen har följt god revisionssed och insatserna har kvalitetssäkrats internt. Utöver intern kvalitetssäkring har samtliga intervjuade haft möjlighet att komma med synpunkter på rapportutkastet, detta för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekta uttalanden.

1.5 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna kan hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk beslutade av fullmäktige. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Skollagen (2010:800)
- ▶ Reglemente för gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden
- ▶ Skolverkets allmänna råd avseende det kommunala aktivitetsansvaret

2. Styrningen av arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret

Finns ändamålsenliga mål, riktlinjer och handlingsplaner avseende det kommunala aktivitetsansvaret?

Delvis. Arbetsgruppen inom Ung Arena som innehar utföraransvaret för det kommunala aktivitetsansvaret har utarbetat en handlingsplan och flera kompletterande rutiner som bedöms ändamålsenliga. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har inte beslutat om handlingsplanen. Nämnden har inte heller formulerat några direkta mål eller uppföljningsbara indikatorer för att styra och följa upp arbetet som bedrivs inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret.

2.1 Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har formulerat mål med indirekt koppling till det kommunala aktivitetsansvaret

I gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens *Verksamhetsplan med budget 2023* formuleras inga direkta mål avseende det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Däremot finns ett antal mål med indirekt koppling. Utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål om att alla elever ska nå kunskapsmålen i skolan formulerar nämnden exempelvis mål om att måluppfyllelsen på gymnasiet och vuxenutbildningen ska öka. Nämnden skriver vidare att särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska stärkas för att förbättra resultaten och öka likvärdigheten. Vidare nämns satsningar för att utveckla arbetssätt som ska säkra att resurser sätts in i tid. Indikatorer för att följa upp arbetet utgörs av andel med examen inom olika programinriktningar samt år i studier.

Utifrån kommunfullmäktiges sjätte strategiska mål om att kommuninvånare som står utanför arbetsmarknaden ska komma snabbare i egen försörjning formulerar gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden inga specifika mål för målgruppen som faller inom det kommunala aktivitetsansvaret.

2.2 Verksamheten har utarbetat en handlingsplan och rutiner som styr arbetet

Arbetsgruppen KAA inom Ung Arena som har utföraransvar för KAA (se mer om ansvarsfördelningen i avsnitt 3) har utarbetat *Handlingsplan med rutiner för det Kommunala Aktivitetsansvaret* (handlingsplanen). I handlingsplanen står att aktivitetsansvaret utgår från tre huvuduppgifter; uppsökande arbete, motivera och förebygga. Arbetssättet illustreras på följande vis:

Illustration 1 från *Handlingsplan med rutiner för det kommunala aktivitetsansvaret*.



Beskrivning: Illustrationen i form av en cirkel redogör för arbetets gång och de olika delarna; komma i kontakt med berörda ungdomar i ett första steg, skaffa information om sysselsättning, registrera information, erbjuda lämpliga individuella åtgärder och slutligen dokumentera.

Rutiner och arbetssätt inom respektive huvuduppgift framgår av handlingsplanen och kompletteras ytterligare av ett antal rutiner. Som exempel kan nämnas att rutiner upprättats för det uppsökande arbetet, orosanmälan, utredning av folkbokföringsadress och dokumentation i verksamhetssystemet UKA. Vidare finns även en drogpolicy. Vid tidpunkten för denna granskning uppges en rutin för arbetet med suicidal ungdomar håller på att tas fram.

Vid intervju beskrivs att handlingsplanen revideras och utvecklas kontinuerligt och fungerar styrande i arbetet. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden uppges tidigare ha tagit del av handlingsplanen, men har varken beslutat om den eller tagit del av den senast reviderade versionen.

3. Roll- och ansvarsfördelning

Finns en tydlig och dokumenterad roll- och ansvarsfördelning avseende det kommunala aktivitetsansvaret och kan den bedömas vara ändamålsenlig?

Ja. Roll- och ansvarsfördelningen avseende det kommunala aktivitetsansvaret regleras i reglemente samt av handlingsplanen. Inget annat har framkommit än att ansvarsfördelningen är tydlig och väl fungerande.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden är en ny nämnd från 2023, som tagit över ansvarsområden från tidigare gymnasienämnden, vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden samt programnämnden Barn och Utbildning.

Av *Nämndreglementen för Örebro kommun Mandatperiod 2023-2026* som antogs av kommunfullmäktige 2022-05-25 framgår att gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har ett ansvar att tillse att unga och vuxna i Örebro kommun ges möjlighet till utbildning och

egen försörjning. I reglementet förtydligas att detta inte innebär någon inskränkning i det ansvar som åvilar andra nämnder och huvudmän. Vidare ska nämnden inom områdena gymnasium och vuxenutbildning ansvara för det kommunala aktivitetsansvaret för 16- till 20-åringar.

Av *Handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret* framgår att aktivitetsansvaret är organiserat i gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen (GAF) med förvaltningschef som ytterst ansvarig. Arbetet bedrivs av enheten Ung Arena med enhetschef som ansvarig för utförandet. Även i handlingsplanen betonas att det kommunala aktivitetsansvaret inte fråntar andra verksamheter deras respektive ansvar för målgruppen.

3.1 Arbetsgruppen KAA inom Ung Arena

I arbetsgruppen på Ung arena som hanterar KAA arbetar nio medarbetare med olika specialistkompetenser. Utöver arbetskonsulenter finns även en socialpedagog, en studie- och yrkesvägledare samt en kurator. Studie- och yrkesvägledaren samt kuratorn deltar i gymnasieskolornas nätverksträffar. Vid intervju beskrivs all erforderlig kompetens finnas på plats. Inom Ung Arena finns även kompetens i form av ett NPF-team (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) och en arbetsterapeut, som rådfrågas vid behov. Enligt intervju underlättas arbetet och samverkan av att frågor kring gymnasiet och arbetsmarknad hanteras av samma nämnd och inom samma förvaltning.

4. Uppföljning och utvärdering

Finns rutiner för regelbunden uppföljning och utvärdering avseende insatser rörande aktivitetsansvaret? Upprättas dokumenterade åtgärdsplaner och insatser vid eventuella brister?

Ja. På individnivå sker dokumentation i verksamhetssystemet UKA. Av rutinerna framgår vilken information som ska registreras i UKA. På enhetsnivå sammanställer och analyserar arbetsgruppen inom Ung Arena årligen sitt arbete.

Enligt skollagen ska kommunen erbjuda ungdomar som omfattas av KAA lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska dokumentera sina insatser på lämpligt sätt.

För att kunna erbjuda lämpliga och individuellt anpassade insatser försöker Ung Arena vid första mötet med den unge att få en bild av vad denne vill framgent, om det kan planeras in någon aktivitet direkt eller om det behövs en fördjupad kartläggning. Utifrån samtalet upprättas en individuell handlingsplan med aktiviteter. Fördjupad kartläggning är aktuell för de ungdomar där behoven inte går att bedöma direkt. Behoven hos de unga inom målgruppen uppges variera stort. Vissa kan ha behov som kan avhjälpas med snabba insatser, exempelvis studievägledning för att hitta lämplig utbildning medan andra kan behöva mer långtgående stöd. På sin hemsida skriver Ung Arena: *"Tillsammans tittar vi på vilka möjligheter du har och hjälper dig att hitta en väg framåt, antingen tillbaka till skolan eller någon annan väg som passar dig. Vi stöttar dig så du kan hålla i rutiner och sociala kontakter"*. Verksamheten erbjuder vid tidpunkten för denna granskning följande stöd:

- ▶ Utbildning: Hjälper för att hitta rätt utbildning för arbete eller vidare studier.

- ▶ Arbete eller praktik: Ung Arena kan hjälpa till med att öka chanserna till jobb eller praktik, exempelvis bistå i arbetet med att ta fram ett CV. Ung Arena erbjuder inte själva några praktikplatser men kan hjälpa till i sökandet efter en lämplig plats.
- ▶ Meningsfulla aktiviteter: Stöttning för att börja träna eller hitta andra fritidsaktiviteter.
- ▶ Volontärarbete: Via Ung Arena kan ungdomen åka som volontär till ett annat land.
- ▶ Träffa andra i liknande situation/verksamhet i grupp: Många i målgruppen har behov av att öva sig socialt samt skapa och följa rutiner. Ung Arena bedriver för tillfället gruppverksamheterna Jobb- och praktikspåret, träning, Café deed, Rockis (musikskapande) och Studiestugan.

Ung Arena arbetar med coachning/vägledning utifrån ett SYV-perspektiv och BIP (Beskæftigelses Indikator Projekt) samt utifrån metoden MI (motiverande samtal).¹

När ungdomarna avslutas/ inte längre faller in under KAA erbjuds samtliga ett avslutande samtal. Ungdomarna får även utvärdera de aktiviteter som de deltagit i. Resultatet nyttjas i enhetens verksamhetsutveckling.

Den verksamhet som Ung Arena bedriver inom ramen för KAA är frivillig. Det innebär att ungdomarna kan tacka nej till erbjudna insatser. Enligt 29 kapitlet 9 § i Skollagen har kommunen ett uppföljningsansvar till dess att ungdomen fyller 20 år. Ung Arena följer därför upp alla ungdomar var tredje månad, även om ungdomen tackat nej till insats.

4.1 Uppföljning på individnivå

I *Rutiner Dokumentation i UKA* som utarbetades 2018 anges att dokumentation utgör ett viktigt verktyg i kvalitets-, säkerhets-, uppföljnings- och utvärderingsarbetet.

Dokumentationen ska nyttjas av personalen som ett arbetsinstrument för deltagarens individuella planering, för genomförandet och för uppföljning av insatsen. Av rutinen framgår vidare när en genomförandeplan ska utarbetas samt vad den ska innehålla. Av genomförandeplanen ska bland annat framgå vilka insatser som ingår, mål/delmål samt när, hur och av vem som insatserna ska genomföras. Det ska även framgå på vilket sätt den enskilde deltagit i planeringen och vilken hänsyn som tagits till dennes synpunkter och önskemål.

Av intervju framgår att UKA är ett samägt verksamhetssystem inom Sambruk. Systemet upplevs ha vissa brister vad gäller möjligheterna till uppföljning, men har vid jämförelser med andra system bedömts mest ändamålsenlig. På grund av svårigheterna att plocka ut relevant statistik arbetar arbetsgruppen med ansvar för KAA även parallellt med Excel.

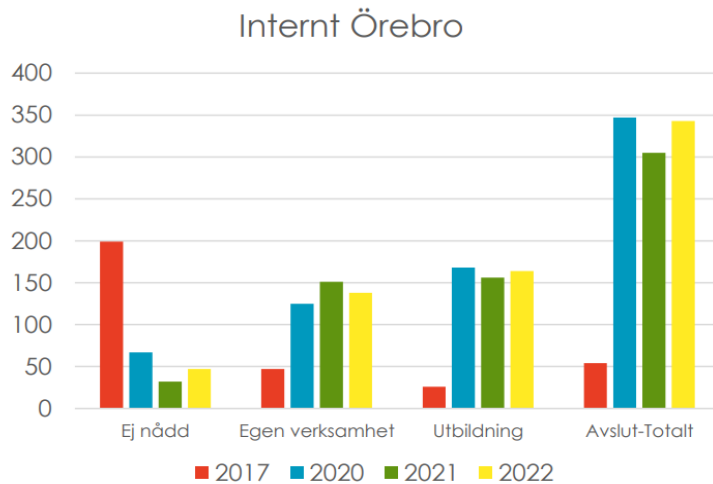
¹ Motiverande samtal (MI) är en samtalsmetod som används i rådgivning och behandling för att underlätta förändringsprocesser. Syftet är att främja motivation och beteendeförändring. MI utvecklades ursprungligen för att behandla alkoholproblem. I dag används metoden generellt i rådgivning och behandling som gäller livsstilsrelaterade faktorer. Källa: <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/evidensbaserad-praktik/metodguiden/mi-motiverande-samtal/>

BIP är en förkortning för en dansk progressionsmättningsstudie vid namn Beskæftigelses Indikator Projekt. Studien är den största av sitt slag som undersökt vad som gör att personer med komplexa behov som saknar egen försörjning kommer ut i arbete eller studier. Studien visar på vikten av att arbeta utifrån ett helhetsperspektiv där kontinuerliga, arbetsfokuserade insatser, erbjuds utan avbrott. Källa: <https://finsamgoteborg.se/bip/>

4.2 Uppföljning på övergripande nivå

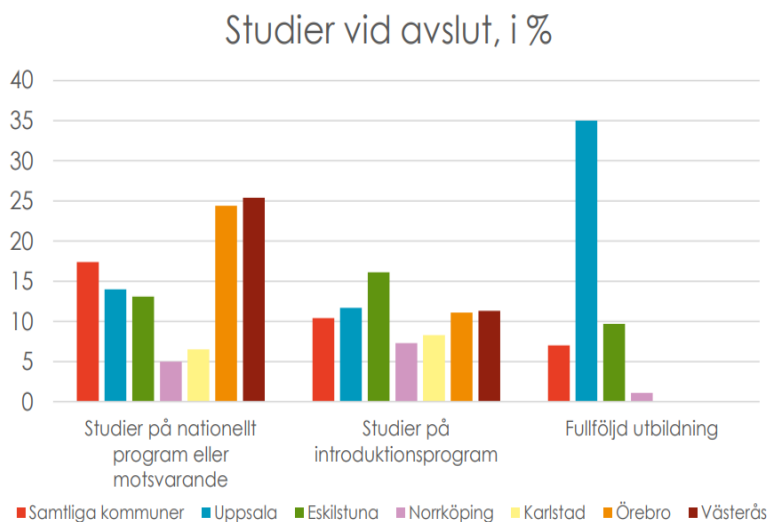
Ung Arena följer de instruktioner som Statistiska Centralbyrån (SCB) utfärdat på uppdrag av Skolverket för att samla in uppgifter och föra register över ungdomar som omfattas av KAA. Inrapportering till SCB sker två gånger per år.

Varje år tar arbetsgruppen inom Ung Arena fram en sammanställning av arbetet som presenteras för nämnden. År 2023 gjordes detta i april då nämnden besökte Praktikcentrum (enheten arbetsmarknads totalverksamhet) för en heldags utbildning. I återrapporteringen från 2022 visas enhetens resultat 2017-2022.

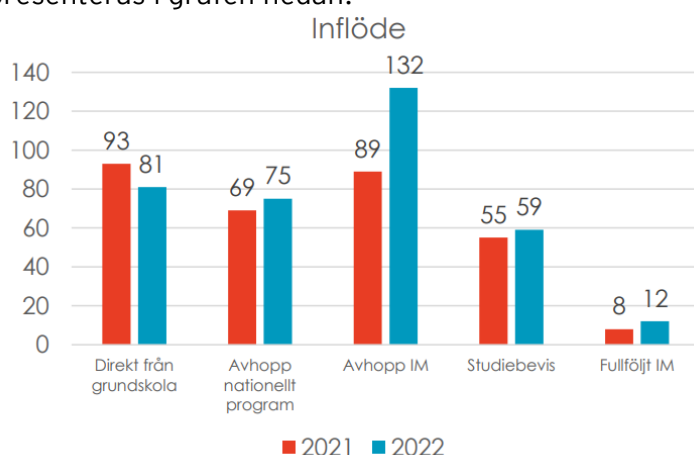


Av grafen framgår utvecklingen sedan 2017 då verksamheten startades. År 2017 "saknades" 200 ungdomar, vilket innebär att de inte gick att nå. År 2022 var motsvarande siffra lägre än 50. En slutsats som dras av verksamheten är att de blivit bättre på att hitta ungdomarna. Vidare används statistiken "Egen verksamhet" till att följa och säkerställa att Ung Arena erbjuder en verksamhet med insatser dit unga vill komma. Om resultatet sjunker skulle det kunna vara ett tecken på att de inte erbjuder rätt insatser. Vidare redovisas även antal ungdomar som går tillbaka till studier och som avslutas totalt.

I sammanställningen görs även jämförelser med liknande kommuner. Resultatet bedöms bra i förhållande till andra kommuner. Dock beskrivs att inrapporteringen till SCB (varifrån statistiken inhämtas) inte är helt tillförlitlig då den inte är likvärdig.



Vidare presenteras en sammanställning av in- och utflödet av ungdomar. I Örebro kommun omfattas årligen ungefär 350 ungdomar av det kommunala aktivitetsansvaret. Det innebär att ungefär lika många nya tillkommer, som också skrivs ut. Statistik kring inflödet av unga presenteras i grafen nedan.



Vid intervju lyfts stapeln "direkt från grundskola" som särskild anmärkningsvärd. Statistiken visar att nästan 100 elever avslutar grundskolan utan behörighet till vidare studier, och utan att gå vidare till introduktionsprogrammet². Vid intervju framhålls en önskan om att grundskolorna i större utsträckning tog kontakt med Ung Arena vid misstanke om att en elev inte kommer gå vidare till introduktionsprogrammet även om en individuell studieplan utarbetats. Arbetsgruppen inom Ung Arena ser därför behov av ökad samverkan med grundskolan för att säkerställa rätt insatser i rätt tid (se mer om samverkan i avsnitt 5).

5. Samverkan och samordning

Finns tydliga och ändamålsenliga former för samverkan och samordning med övriga nämnder och kommunstyrelsen?

Delvis. I granskningen framkommer dock ett behov av förstärkt samverkan med framför allt grundskolan.

I handlingsplanen anges att aktivitetsansvaret är en kommunal angelägenhet, som förutsätter god samverkan mellan kommunala verksamheter och förvaltningar. Samverkan behöver ske på såväl strukturell som på operativ nivå. I handlingsplanen anges att samverkan på strukturell nivå är nödvändig för att skapa samsyn kring uppdraget, ta tillvara kompetens och resurser, samt skapa förutsättningar för målgruppen. På den operativa nivån behövs samverkan för att tillgodose behov och hitta lösningar för den enskilde ungdomen.

5.1 Intern samverkan

Inom gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen utgör gymnasieskolan, vuxenutbildning och försörjningsstöd viktiga samverkanspartners för arbetsgruppen KAA inom Ung arena. Två av medarbetarna på Ung Arena har en del av sin tjänst förlagd på Virginska gymnasiet

² Till Introduktionsprogrammet, IM, kommer ungdomar som saknar betyg i ett eller flera grundskoleämnen, och därför inte är behörig till gymnasieskolans nationella program.

för ökad samverkan och insyn. Vidare sitter en specialklass i samma lokaler som Ung Arena för ytterligare förstärkt samverkan kring målgruppen. Flest ungdomar kommer till Ung Arena från introduktionsprogrammet, och det är också till introduktionsprogrammet som Ung Arena i sin tur skickar flest av sina unga. Samarbetet mellan Ung Arena och rektor för introduktionsprogrammet på Virginska gymnasiet beskrivs fungera väl.

Andra förvaltningar som identifieras som viktiga i handlingsplanen är förskole- och grundskoleförvaltningen. God samverkan är viktig för att fånga upp unga som inte blir behöriga till gymnasiestudier samt ge stöd så att ungdomar gör rätt val till gymnasiet för att på så vis förebygga avhopp (läs mer om det förebyggande arbetet i kapitel 6). Som beskrivits tidigare i rapporten identifieras behov av ytterligare samverkan med grundskolan. Formerna för ökat samarbete och samverkan ska enligt intervju ses över.

Även socialförvaltningen och förvaltningen för funktionshindrande utgör viktiga parter för att hjälpa ungdomar i behov av särskilt stöd vars behov Ung Arena inte själva kan tillgodose.

Samverkan inom kommunen (mellan förvaltningar) upplevs generellt fungera väl på operativ nivå där behov kan tillgodoses genom olika lösningar. Däremot framförs från vissa håll vikten av att se KAA som en kommunal angelägenhet och inte bara Ung Arenas ansvar. På strukturell nivå upplevs samverkan kunna utvecklas för att ytterligare skapa samsyn kring uppdraget.

5.2 Extern samverkan

Viktiga externa samverkanspartners utgör framför allt regionen med barn- och ungdomspsykiatri (BUP) samt Arbetsförmedlingen. Av handlingsplanen framgår en lista på ytterligare identifierade samverkanspartners. Vid intervju beskrivs samverkan med sjukvården och BUP som svår och tidskrävande. Vad gäller Arbetsförmedlingen beskrivs det finnas olika tolkningar av myndighetens uppdrag och ansvar. Enligt intervjuad på Ung Arena ska de tipsa om Arbetsförmedlingen i de fall de inte lyckas motivera den unga till studier. Men ungdomarna får inte skriva in sig hos Arbetsförmedlingen som menar att de är kommunernas ansvar. Viss förbättring upplevs dock efter att Ung Arena i våras återigen fick tillgång till den studiemotiverande kurs som Arbetsförmedlingen tidigare styrt över och beställt platser till.

6. Återrapportering av skolfrånvaro och register

Är kraven på återrapportering av skolfrånvaro från alla huvudmän tydliga? Sker återrapportering i tillräckligt god tid för att kunna initiera åtgärder?

Finns fungerande och fullständiga register för ungdomar/individer som omfattas av aktivitetsansvaret?

Delvis. Rutin finns för när kontakt bör tas med arbetsgruppen KAA inom Ung Arena. Huruvida skolorna sedan kontaktar Ung Arena i tid eller över huvud taget ligger utanför Ung Arenas rådighet. Förbättringsmöjligheter ses i samarbetet med gymnasiet där skolorna skulle kunna kontakta arbetsgruppen KAA inom Ung Arena i ett tidigare skede

innan eleven hoppat av sina studier. Det ingår inte i Ung Arenas uppdrag att följa frånvarostatistiken.

Ja, fungerande och fullständiga register finns i verksamhetssystemet UKA. Ung Arena har även tillgång till skolsystemet Adela där de får information om en ungdom avslutat sina studier.

6.1 Det förebyggande arbetet

En av intervjupersonerna uttryckte det förebyggande arbetet på följande vis: *"Det viktigaste arbete vi kan göra är att hindra att de kommer hit"*. Arbetsgruppen KAA arbetar förebyggande tillsammans med IM/gymnasieskolor för att elever inte ska avbryta sina studier. Då en elev riskerar studieavbrott, ska ansvarig skola kontakta Ung Arena och kalla till ett gemensamt möte. Ung Arena erbjuder infomöte/utskrivningssamtal där målet är att eleven ska motiveras till att fortsätta studier. Mötet sker alltid tillsammans med elev, Ung Arena samt personal från skolan. För möjligheten att arbeta förebyggande samt säkerställa att unga fångas upp i tid har följande rutin upprättats:

I första hand ska ansvarig skola kontakta Ung Arena i samband med att en elev riskerar att avbryta sina gymnasiestudier. Oavsett anledning till avbrott ska Ung Arena informeras för att kunna registrera och spara information för fortsatt arbete. Det ingår inte i Ung Arenas uppdrag att bevaka och följa problematisk frånvaro. Innan en elev skrivs ut från skolan vill Ung Arena bjudas in till ett gemensamt möte. Detta för att kunna vara behjälpliga i det förebyggande arbetet samt knyta viktiga kontakter kring ungdomen.

Vid intervju uppges att de fristående gymnasieskolor generellt är lite bättre på att kontakta Ung Arena innan en elev avslutat sina studier, medan de kommunala gymnasieskolorna snarare tar kontakt först när eleven avbrutit sina studier.

Av Ung Arenas uppföljning framgår att det förebyggande arbetet utvecklats och intensifierats. År 2020 uppskattades det förebyggande arbetet utgöras av ungefär 120 insatser medan det år 2022 vidtogs 334 insatser.

6.2 Målgruppen identifieras och fångas upp på olika vis

Unga som faller inom aktivitetsansvaret identifieras med hjälp av olika aktörer som arbetar med målgruppen eller genom att ungdomar eller vårdnadshavare själva tar kontakt med Ung Arena.

Verksamheten genomför även kontroller i systemstödet Adela för att säkerställa att avbrott från skola har genomförts. Vid avbrott från annan kommun än hemkommunen, finns en särskild rutin för att registrera avhopp.

I handlingsplanen redogörs för följande rutin för att söka upp ungdomar inom målgruppen:

- ▶ Alla elever som saknar gymnasiebehörighet får brev (Brev 1) med information om KAA i samband med skolavslutning årskurs 9, och det är personal vid respektive grundskola som ansvarar för utskicket.
- ▶ Alla elever med studiebevis från gymnasiet får brev (Brev 2) med information om KAA i samband med studentexamen, och det är personal vid respektive

gymnasieskola som ansvarar för utskicket.

- ▶ De elever som inte får brevet, eller där Ung Arena inte kontaktas i samband med avbrott i studier, fångas upp i verksamhetssystemet Adela³. En medarbetare inom arbetsgruppen KAA har särskilt ansvar för att kontrollera avhopp som registrerats i Adela.

6.3 Ung Arena bedriver ett aktivt uppsökande arbete

Ung Arena arbetar efter en process för att upprätta kontakt med unga som identifierats falla inom KAA.

- ▶ Dag 1-30: Ungdomar som omfattas av KAA kontaktas via telefon, sms och/eller sociala medier. Om kontakt uteblir skickas vykort (1) med kort information och kontaktuppgifter till Ung Arena.
- ▶ Dag 31-60: Vykort 1 följs upp med vykort 2 om kontakt uteblir, där det påminns att kontakt önskas.
- ▶ Dag 60-90: Om tidigare kontaktförsök inte lyckats skickas via brev en inbjudan till ett informationstillfälle i Ung Arenas lokaler. Om den unge inte dyker upp eller tar kontakt gör Ung Arena ett hembesök. Om ungdomen inte är hemma vid besöket lämnas information om att Ung Arena varit på besök med erbjudande om en besökstid samt uppmaning att ta kontakt.
- ▶ Dag 91: Ovanstående procedur börjar om på nytt om kontakt inte upprättats.

Unga som uppger att de saknar sysselsättning erbjuds samtal inom en vecka från första kontakttillfälle.

Om ungdomen vid kontakt uppger att denne har sysselsättning registreras detta i verksamhetssystemet UKA tillsammans med ett uppföljningsdatum. De som uppgett att de studerar kontaktas åter vid terminsslut eller uppgivet kurslut. Övriga, som är i annan aktivitet eller tackar nej till insats, kontaktas var tredje månad för att stämma av situationen.

Vid intervju beskrivs att det över tid blivit enklare att upprätta kontakt med aktuella ungdomar. En förklaring som lyfts är att arbetet och enheten fått gott rykte. Vidare uppges att samverkan med gymnasieskolorna förbättras och att det bidragit till att Ung Arena enklare kan komma i kontakt med ungdomarna. De ungdomar som är svårast att nå är de som slutat dyka upp i skolan. Mycket resurser uppges förläggas på att "jaga" dessa ungdomar.

³ Adela är Örebro kommuns skolsystem.

7. Svar på revisionsfrågor

Revisionsfråga	Kommentar
Finns ändamålsenliga mål, riktlinjer och handlingsplaner avseende det kommunala aktivitetsansvaret?	Delvis. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har inte beslutat om den styrande handlingsplanen. Nämnden har inte heller formulerat några direkta mål eller uppföljningsbara indikatorer för att styra och följa upp arbetet som bedrivs inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret.
Finns en tydlig och dokumenterad roll- och ansvarsfördelning avseende det kommunala aktivitetsansvaret och kan den bedömas vara ändamålsenlig?	Ja.
Finns rutiner för regelbunden uppföljning och utvärdering avseende insatser rörande aktivitetsansvaret? Upprättas dokumenterade åtgärdsplaner och insatser vid eventuella brister?	Ja.
Finns tydliga och ändamålsenliga former för samverkan och samordning med övriga nämnder och kommunstyrelsen?	Delvis. Vi ser utvecklingspotential vad gäller samverkan med grundskolenämndens verksamhet.
Är kraven på återrapportering av skolfrånvaro från alla huvudmän tydliga? Sker återrapportering i tillräckligt god tid för att kunna initiera åtgärder?	Delvis. Arbetsgruppen KAA inom Ung Arena kan inte kravställa skolorna, men uppmuntra till samverkan och samarbete. Rutiner för arbetet har upprättats och brev har utgått till gymnasieskolorna. Återrapportering sker dock ofta när en elev redan avslutat sin utbildning. Utvecklingspotential ses således i det förebyggande arbetet där kontakt skulle kunna upprättas i ett tidigare skede.
Finns fungerande och fullständiga register för ungdomar/individer som omfattas av aktivitetsansvaret?	Ja.

8. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Direktör
- ▶ Verksamhetschef arbetsmarknad
- ▶ Enhetschef Ung Arena
- ▶ Gymnasie-och Vuxenutbildningschef

Granskade dokument

- ▶ Gemensamt ansvar för framtidens Örebro Kommunledningen i Örebros övergripande strategier och budget för 2023 med plan för 2024-2026
- ▶ Nämndreglementen för Örebro kommun Mandatperiod 2023-2026
- ▶ Verksamhetsplan med budget 2023 Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden
- ▶ Delårsrapport med prognos 1 2023 Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden
- ▶ Delårsrapport med prognos 2 2023 Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden
- ▶ Protokoll från nämndens sammanträden under 2023.
- ▶ Handlingsplan med rutiner för det Kommunala Aktivitetsansvaret, Rev. 23-11-01.
- ▶ Rutin för uppföljning
- ▶ Rutin för uppsök
- ▶ Intern policy - drogproblematik
- ▶ Orosanmälan, 191122 rev 200312
- ▶ Utredning av folkbokföringsadress
- ▶ Rutiner dokumentation i UKA
- ▶ Rutiner för uppsök och uppföljning
- ▶